

Araştırma / Original article**Psikiyatri hemşireliği eğitimi: Filmler ve yansımaları***Ayşe Gül YAVAŞ AYHAN,¹ Yasemin ÇEKİÇ,² Gülsüm ANÇEL³**ÖZ**

Amaç: Araştırmanın amacı psikiyatri hemşireliği eğitiminde kullanılan filmlerin öğrencilerin kuramsal ve klinik uygulamalarına katkısını değerlendirmektir. **Yöntem:** Araştırma, psikiyatri hemşireliği eğitiminde izletilen 12 filmin etkisini belirlemek amacı ile nicel ve nitel tipte yapılmıştır. Araştırmaya 102 son sınıf hemşirelik öğrencisi alınmış, veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan, iki bölümlü Veri Toplama Formu ile toplanmıştır. Birinci bölümde film izlemenin ve tartışmasının puanlanarak değerlendirilmesi, ikinci bölümde filmlerin kuramsal, klinik uygulamalarına ve kişisel gelişimlerine katkıları yazılı olarak sorulmuştur. Nicel veriler bilgisayar ortamında tanımlayıcı istatistiklerle değerlendirilmiştir. Nitel verilerin analizi 'içerik analizi' ile yapılmıştır. **Sonuçlar:** Araştırma sonucunda psikiyatri hemşireliği eğitiminde film kullanımının öğrenme, farkındalık, gelişim, değişim ve motivasyon temaları olmak üzere beş alanda katkı sağladığı ve bu katkının bilişsel, duyuşsal ve davranışsal düzeyde öğrenme sağladığı belirlenmiştir. **Tartışma:** Psikiyatri hemşireliği eğitiminde film kullanımı etkili bulunmuştur. Ancak kalıcı öğrenmenin belirlenebilmesi için, filmlerin uzun dönemde etkilerinin izlenmesi gerekmektedir. (*Anadolu Psikiyatri Derg* 2018; 19(4):362-369)

Anahtar sözcükler: Psikiyatri hemşireliği, eğitim, filmler

Psychiatric nursing education: films and reflections**ABSTRACT**

Objective: The aim of the study is to evaluate the contribution of the films used in psychiatric nursing education to the theoretical and clinical practice areas. **Methods:** The study was carried out in qualitative and quantitative types with the aim of determining the effect of 12 films in psychiatric nursing education. A total of 102 senior nursing students were participated in the study and the data were collected by two-part data collection form created by researchers. In the first part, the evaluation of the film watching and discussion was scored and in the second part, the contribution to the theory, clinical practice and personal development of the films was asked in writing. Quantitative data were evaluated with descriptive statistics in the computer. The analysis of qualitative data was evaluated with 'content analyses'. **Results:** As a result of the research, it was determined that the use of films in psychiatric nursing education contributed five subfields in terms of learning, awareness, development, change and motivation, and this contribution led to learning at the cognitive, emotional and behavioral level. **Conclusion:** The use of films was found effective in psychiatric nursing education. However, long-term effects of the films need to be monitored for permanent learning can be identified. (*Anatolian Journal of Psychiatry* 2018; 19(4):362-369)

Keywords: psychiatric nursing, education, films

GİRİŞ

Sinema filmleri, 40 yıla yakın bir süredir psikiyatri

eğitiminde kullanılmaktadır.¹⁻³ Filmler bir eğlence Aracı olmasının yanı sıra, etkili bir eğitim aracı olarak sağlık profesyonellerinin eğitiminde öne-

* "20th World Nursing Education Conference", 22-24 Mayıs 2017, Osaka, Japonya'da sunulmuştur.

¹ Arş. Gör., ² Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara

Yazışma adresi / Correspondence address:

Arş. Gör. Yasemin ÇEKİÇ, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Aktaş Mah. Plevne Cad. No.5, Altındağ/Ankara

E-mail: yasemin05@msn.com

Geliş tarihi: 08.12.2017, Kabul tarihi: 15.12.2017, doi: 10.5455/apd.285233

rilmiştir.⁴ Eğitimde filmi ilk kullanan Wegner'e¹ göre, 'Film, öğretmek, ikna etmek, dünyayı olduğu gibi göstermek, düşünceleri ve bilgiyi iletmek için var olan en etkileyici ve baştan çıkarıcı güçtür.' Filmle eğitimin ruhsal bozuklukların tanınması, tedavisi ve rehabilitasyonu, terapötik iletişim,^{5,6} kültürlerarası konuları öğretme⁷ ve empati becerisini geliştirmede^{3,8} olumlu etkileri belirlenmiştir. Literatürde ruhsal durum muayenesi, hastayla iletişim, tanılar ve psikiyatrik bozukluklar gibi konuların öğretimi için etkili filmler ve içerikleri önerilmiştir.^{5,7,8} Uygun filmlerle, ruhsal bozukluk sürecini ve sonuçlarını görme, öğretilen kuramsal bilgilerin gerçek yaşamda olabileceğini deneyimleme, bilgi, inanç ve tutumlarda değişme, film karakterleriyle özdeşim kurma, model alma yoluyla öğrenmenin davranışa aktarılması, kontrollü bir öğrenme çevresi yaratılması,^{3,9-11} bozuklukların etiyolojisinin fark edilmesi, uygun olan ve olmayan yaklaşımların ayırt edilmesi ve sonuçlarının görülebilmesi olası olabilmektedir.⁹

Türkiye'de filmlerin psikiyatri hemşireliği eğitiminde tüm eğitim dönemi boyunca kullanılmasına yönelik uygulamalar yoktur. Bu araştırma ulusal düzeyde, dönem boyunca filmle eğitimi değerlendiren ilk araştırmadır.

YÖNTEM

Araştırma, psikiyatri hemşireliği eğitiminde izletilen 12 filmin etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya 131 Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencisi alınmış, veriler bilgilendirilmiş onam alınan 102 öğrenciden toplanmıştır (katılım oranı: %78). Araştırma, etik kurul onayı gerektirmemektedir, ancak etik açıdan öğrencilerin isimlerini yazmamaları istenmiş ve değerlendirme eğitim döneminin sonunda yapılmıştır.

Filmler, 2015-2016 güz döneminde her hafta izletilmiştir. Film seçimi literatür taraması yapılarak belirlenen filmlerin araştırmayı yürüten uzmanlar tarafından ayrı ayrı izlenmesi, psikiyatri hemşireliği kavram ve konularına uygunluğunun tartışılması sonucunda ve 2003 yılından bu yana sürdürülen filmle eğitime yönelik öğrencilerden alınan geribildirimler doğrultusunda güncellenerek yapılmıştır (Tablo 1). Seçilen filmlerin özellikle derste ele alınacak konuya özgü olması, güncel olması, olumlu mesaj vermesi (umut, iyileşme...), bakım kavramını içermesi ve Türkçe dublajlı olmasına dikkat edilmiştir. Film izlendikten sonra tartışma oturumları gerçekleştirilmiştir.

Film izleme ve tartışmasına yönelik veriler 1 en az 10 en yüksek puan olmak üzere puanlanarak, filmlerin kuramsal, klinik uygulama ve kişisel gelişime katkısı ise yazılı görüş alınarak toplanmıştır. Formlar, sınıfta 30-35 dakikada doldurulmuştur.

Nitel ve nicel bölümleri olan karma tipteki araştırmada nicel veriler bilgisayar ortamında tanımlayıcı istatistiklerle değerlendirilmiştir. Nitel verilerin analizi ise 'içerik analizi' yöntemi ile araştırmayı yürütenler tarafından elle yapılmıştır. Derinlemesine analiz yöntemlerinden olan içerik analizi, verilerden belirlenen temalar yoluyla kavramlara ve ilişkilere ulaşmayı sağlayan bir analiz türüdür.¹² Araştırmada her öğrenciye bir numara verilmiş, veriler Strauss ve Corbin¹² tarafından önerildiği şekilde kodlanmış, kodlar bir araya getirilerek ortak yönler bulunmuş, iç ve dış tutarlılık konusu dikkate alınmış, geçerlilik açısından araştırmacının amacı çerçevesinde kodlama yapılmıştır.¹³ Katılımcı görüşlerinin geniş bir yelpaze içermesi, araştırmacıların birbirinden bağımsız olarak çalışması, temaların tüm verileri kapsamı, alt temaların işaret ettiği genel temalar ve genel temaların işaret ettiği aynı ana temaları belirleyerek uyum sağlanması (Tablo 2 ve 3) araştırmanın güvenilirliğini artırmıştır.¹⁴ Öğrencilerin anlatımlarından alıntı yapılarak temaların dayandığı anlatımların açıkça görülmesi hedeflenmiştir. Son aşamada ana temalar eğitim ve öğrenme kuramları açısından yorumlanmış, temalar arasındaki ilişki diyagramla gösterilmiştir (Diyagram 1).

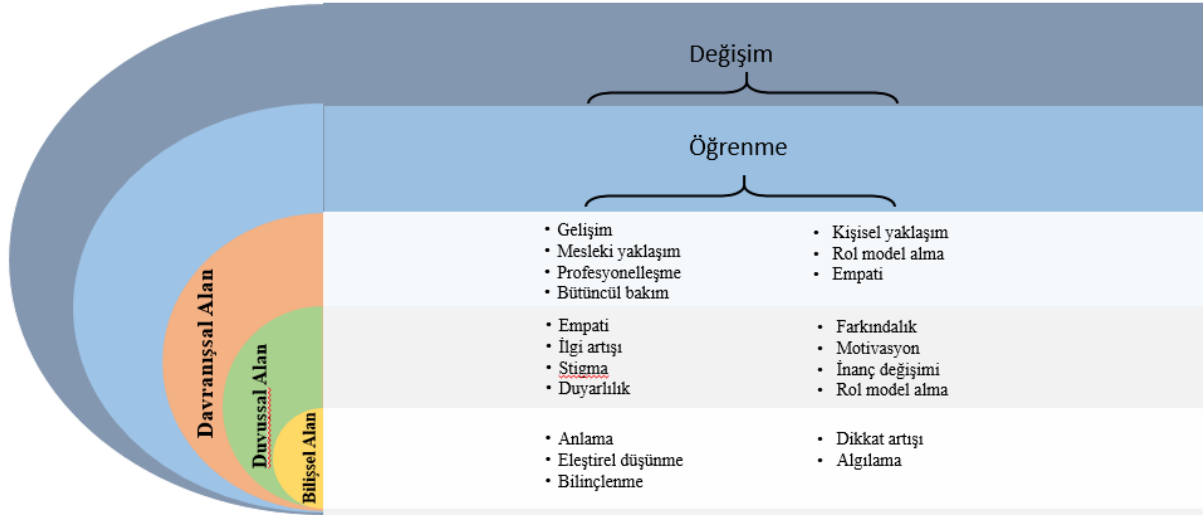
Araştırmanın tek bir üniversite de gerçekleştirilmiş olması, eğitimde kullanılacak filmlerin belirlenmesine ve tartışmasına yönelik standart bir yöntem bulunmaması, sınırlı genelleme yapılabilmesi, filmle eğitimin teknolojik yeterlilik, emek ve zaman gerektirmesi bu araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

BULGULAR

Bulgular öğrencilerin filmle eğitime yönelik değerlendirmeleri ve filmlerin kuramsal ve uygulamaya katkısı olarak iki bölümde sunulmuştur. Bulguların uzunluğu nedeniyle bu makalede filmlerin kişisel gelişime katkısı yer alamamıştır.

Filmle eğitimin değerlendirilmesi

Öğrencilerin %76.5'i daha önce eğitim amacıyla film izlemediklerini ve %100'ü filmle eğitimin uygun bir yöntem olduğunu belirtmiştir. Film izletilen salon, izleme saati ve tartışmaları oldukça yeterli bulunmuştur. Tüm filmler oldukça etkili,

Diyagram 1. Öğrenme kuramına göre temalar arası ilişki

Akıl Oyunları (9.60±0.77) ve Okyanus Cenneti (9.60±0.63) filmleri en etkili, Vavien filmi

(6.28±2.50) ise en az etkili filmler olarak değerlendirilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin filmler ve filmle eğitimi değerlendirmeleri

İzletilen filmler, konuları, değerlendirme konuları	Sayı	Min-Max	Ort.±SS
Okyanus Cenneti (Otizm, anne-baba desteği)	78	1.00-10.00	9.60±0.63
Akıl Oyunları (Paranoid şizofreni)	95	1.00-10.00	9.60±0.77
Wit (Konsültasyon-liyezon psikiyatrisi)	90	1.00-10.00	8.83±1.53
Hatırlanacak Bir Anı (Alzheimer)	85	1.00-10.00	8.72±1.27
İçimdeki Deniz (Ötenazi, engellilik psikolojisi, etik, yasal konular)	95	1.00-10.00	8.40±1.69
Benden Bu Kadar (Obsesif kompulsif bozukluk)	86	1.00-10.00	8.23±1.34
28 Gün (Madde bağımlılığı, terapötik ortam)	88	1.00-10.00	8.19±1.48
Elling (Rehabilitasyon, topluma uyum)	99	1.00-10.00	7.98±1.35
Dr. House (İlaç bağımlılığı, eş-bağımlılık, klinik ortam)	93	1.00-10.00	7.74±1.90
Benim Sıska Kız Kardeşim (Yeme bozukluğu)	84	1.00-10.00	7.67±1.33
Maviş (Türk psikiyatri tarihi)	65	1.00-10.00	6.73±2.03
Vavien (Kadın ruh sağlığı, aile dinamikleri)	87	1.00-10.00	6.28±2.50
Film izlenen fiziksel ortam	102	1.00-10.00	6.00±1.88
Film izleme saati	102	1.00-10.00	8.02±1.40
Film tartışmaları	102	1.00-10.00	8.68±1.10

Filmlerin katkısının değerlendirilmesi

Kuramsal katkısı: Öğrencilerin görüşleri alt tema, genel tema ve ana tema olarak kategorize edilmiştir (Tablo 2). Alt temalar farklılıkları görme, ayırt etme, öğrenmenin kolaylaşması, pekişmesi, somutlaşması, konuların önemini anlama, kendi ve başkalarının bakış açısını fark etme, hasta ve yakınlarının yaşadıklarını hissetme, konuyu öğrenmeye hazırlık yapmadır. En sık yinelenenden en aza doğru genel temalar

anlama, bilinçlenme, empati, ilgi artışı, damgalama, eleştirel düşünme ve duyarlılık; ana temalar ise öğrenme, değişim, farkındalık ve motivasyon olarak belirlenmiştir.

‘Öğrenme’ ana temasını yansıtan öğrenci görüşleri filmlerin, öğrenmeyi kolaylaştırdığı, somutlaştırdığı, pekiştirdiği ve belleği etkileyerek kalıcı duruma getirdiği, kavramları öğrenmeyi, birbirinden ayırt etmeyi sağladığı şeklindedir. İlgili anlamlar “... Konuyu anlatırken her şey gözümün

önünden geçti... kafamda somut bir bilgi oluşmuştu. Öğrenmem çok daha kolay oldu (No. 45).”, "... konuyu kavramamda ciddi yeri oldu (No. 73)”, "...anlamama katkısı yüksek, görsel ve işitsel şeyler bilgiyi daha iyi öğrenmemizi sağlıyor (No. 93)", "Ders notunu okumama bile gerek kalmadı (No. 96)", "...konular pekişip akılda kalıcı oluyor... hem gözlem yapıp hem empati yaparak daha iyi anlıyor ve hafızamıza kazıyoruz (No. 73)", "...obsesyon ve kompulsiyonları ayırt etmemi sağladı (No. 51)", "haftalar sonra bile rahatça hatırlanıyor (No. 35)" şeklindedir.

'Farkındalık' ve 'değişim' ana temalarına yönelik anlatımlarda bireyi ve aileyi daha iyi anlama, bozukluğun birey ve ailenin yaşantısına olan etkisini fark etme yer almaktadır. Öğrenciler

bunu "...aile sürecini, yaşamlarını nasıl etkilediğini gösterdi (No. 63)", "...Aileye ve bireye nasıl yansıdığını gördük (No. 31)", "...hastaların nasıl düşünce yapıları olduğunu, nasıl başa çıktıklarını gösterdi (No. 91)", "Klinikte görmüş olmama rağmen filmi izledikten sonra ... hastalarını daha iyi anlayabildim (No. 71)" biçiminde belirtmişlerdir.

'Motivasyon' ana temasına yönelik olarak filmlerin ilgi ve merakı artırdığı, araştırmaya özendirildiği ve derse ön hazırlık sağladığı, "Konuyla daha fazla ilgilenmemi sağladı (no101), "...Derse gitmeden önce konuyu en iyi anlamamı sağladı ... dersi zevkle dinledim (No. 75)", "...konuya çok güzel hazırladı bizi (No. 63)" anlatımları belirtilmiştir.

Tablo 2. Filmlerin kuramsal bilgiye katkısı

Alt temalar	Genel temalar ve frekansları	Ana temalar ve frekansları
Aile sürecinin önemi (iletişim, roller, işlevler, etkileşim, gereksinimler)	Anlama (11)	Öğrenme (11)
Baş etme ve sosyal desteğin önemi	Bilinçlenme (8)	Değişim (10)
Bireyi desteklemenin, hastalara sorumluluk vermenin önemi	Empati (8)	Farkındalık (9)
Bütüncül bakımın önemi	İlgi artışı (5)	Motivasyon (5)
Etik-yasal boyut	Damgalama(4)	
Hasta ve ailelerin neler hissettiği	Eleştirel düşünme (1)	
Hastalığı, hastalık sürecini ve hastalığın yaşantıya olan etkisini anlama	Duyarlılık (1)	
Hemşirelik bakımının temel bileşenleri		
İletişim ve duygu paylaşımının önemi		
Kavramlar ve hastalıklar arasındaki farkları ayırt etme		
Konsültasyon liyezon hemşireliğinde sorumluluklar, yaklaşımlar		
Merak, araştırma isteği, konuya ön hazırlık		
Öğrenme kolaylığı, pekiştirme, açıklama, somutlaştırma, kalıcı hale getirme		
Sosyalleşmenin iyileşmeye etkisi		
Tedavi sürecinde iletişim, baş etme, aile ve çevre desteğinin önemi		
Tedavi ve rehabilitasyon süreci aşamalarını bilme		
Tedavi yöntemleri ve toplumun bakış açısındaki farklılaşmayı görme		
Terapötik ortamın etkenleri ve önemi		
Toplumsal cinsiyet, kadın ruh sağlığı ilişkisi, kadının aile ve toplumdaki yeri		
Yaklaşım, önyargıda farklılaşma, bakış açısında değişim		

Uygulamaya katkısı: Filmlerin uygulamaya katkısında alt temalar hastayı anlama, hasta ve hastalığı ayırt etme, bütüncül bakım, bakımda gözlem, değerlendirme ve planlama becerisinin artışına yöneliktir. En sık yinelenenden en az yinelenene doğru genel temalar bilinçlenme, profesyonel yaklaşım, profesyonelleşme, empati, dikkat artışı, damgalamada azalma, eleştirel düşünme, bütüncül bakım, kişisel yaklaşım ve anlama; ana temalar farkındalık, öğrenme, değişim ve gelişim olarak belirlenmiştir (Tablo 3).

'Farkındalık' ana teması çerçevesinde öğrencilerin anlatımları özellikle kişilerarası ilişkiler ve klinikteki bireylere yaklaşım konusundaki katkıları yansıtmakta ve öğrenciler bu konudaki görüşlerini: "İçten bir 'Nasılınız?' sorusunun ne kadar önemli olduğunu gördüm ve stajımda bunu uygulamaya çalıştım (No. 71)", "...hastanın bir insan olduğunu, dinlenilmeye ve kendisini ifade edebilmeye hakkı olduğunu bilerek etkili bir iletişim sürdürmeyi hedefledim (No. 12)." biçiminde belirtmişlerdir.

'Öğrenme' temasına yönelik anlatımlar ön hazırlık ve klinik deneyim sağladığı, mesleksi yaklaşımı olumlu yönde etkilediği şeklinde olup, "Kendimi uygulamaya ... bakım vermeye daha hazır hissettirdi (No. 38)", "...Böyle bir olguyla meslek yaşamımda karşılaşsam nasıl yaklaşmam ... nelere dikkat etmem gerektiğini gördüm (No. 86)", "...film uygulamanın yerini aldı diyebilirim (No. 7)" biçimindedir.

'Değişim' ve 'gelişim' ana temaları çerçevesinde öğrencilerin anlatımları bilinçlenme ve profesyonel yaklaşımlara yönelik olup "Bireylere yaklaşımımı değiştirdi (No. 4)", "Hastaların duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine daha fazla zaman ayırdım (No. 45)" ve "...hastalık odaklı değil hasta odaklı çalışmamızı sağladı (No. 51)" biçimindedir. Bazı öğrenciler de bu değişimi eleştirel

düşünmeyle ilişkilendirip "Uygulamada hastaya olan tutumumu değerlendirmemi sağladı (No. 47)" diyerek kendilerini ve çevreyi sorguladıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler, "Sadece hastanın değil ailenin de destek alması gerektiğini gördüm (No. 86)", "Ailenin işlevini daha iyi anladım. Uygulamada aileyi de neden değerlendirdiğimizi tam olarak anlamamda yardımcı oldu (No. 101)." cümleleri ile birey ve aileyi birlikte ele alma konusundaki değişimi yansıtmışlardır. Hastaya bütüncül bakım vermeyi vurgulayan görüşler ise, "Hasta hastalık olarak değil, bir insan olarak bütüncül görülmelidir... (No. 11)" ve "Hastanın... biyopsikososyal açıdan incelenmesinin önemini daha iyi kavradım (No. 38)" biçimindedir.

Tablo 3. Filmlerin uygulamaya katkısı

Alt temalar	Genel temalar ve frekansları	Ana temalar ve frekansları
Aileyi tedavi sürecine dahil etmenin önemi	Bilinçlenme (10)	Farkındalık (20)
Bütüncül bakım, sosyal destek, hastalık odaklı değil hasta odaklı bakımın önemi	Profesyonel yaklaşım (7)	Öğrenme (18)
Diğer sağlık profesyonellerinin hastaya karşı tutum ve davranışlarını değerlendirme	Profesyonelleşme (6)	Değişim (11)
Etik ve yasal boyutta kendini sorgulama	Empati (6)	Gelişim (7)
Etik, yasal boyut	Dikkat artışı (5)	
Gözlem, değerlendirme ve planlama becerisinde artış	Damgalama (4)	
Hasta ve ailesinin neler hissettiği	Eleştirel düşünme (3)	
Hasta ve hastalığa yönelik tutum değişikliği	Bütüncül bakım (3)	
Hasta ve hastalığı fark etme	Kişisel yaklaşım (1)	
Hastaları fiziksel ve ruhsal açıdan değerlendirmenin önemi	Anlama (1)	
Hastayı anlama		
İletişim ve duyguları paylaşmanın önemi		
Rehabilitasyon		
Tedavi süreci boyunca aile ve çevre desteğinin önemi		
Tedavi sürecinde terapötik ortam, çevre güvenliği, gözlem ve kişisel farklılıkların önemi		
Uygulama deneyimi, yaklaşım kolaylığı, hastaların gereksinimlerini fark etme		
Uygulama ve bakım için hazır hissetme		
Yaklaşımı bilme (oryantasyon, hastayı teşvik, daha iyi gözlem, destek...)		

TARTIŞMA

Öğrenciler, film izlemenin uygun koşullarda gerçekleştirildiğini, kuramsal ve uygulamaya önemli katkı sağladığını belirtmişlerdir. Hemşirelikte ve psikiyatri alanında kullanımı oldukça yeni olan filmle eğitim,¹⁵ eğlenceli, bilgilendirici, modern, etkili, ulaşılabilir, teknolojik, ekonomik olması⁷⁻¹¹ ve hastaya zarar vermeden, güvenli bir ortamda, etik ilkelere uyarak öğrenmeyi sağlaması nedeniyle yeğlenmektedir.^{3,7} Hemşirelikte filmle eğitim öğrenme potansiyelini ve **Anatolian Journal of Psychiatry 2018; 19(4):362-369**

deneyimi artıran güçlü bir eğitim aracı olarak tanımlanmıştır.¹⁶

Filmlerin kuramsal ve uygulamaya katkısına yönelik olarak saptanan alt temalar psikiyatri hemşireliği eğitiminde öğretilmesi hedeflenen konularda öğrenme olduğunu; genel temalar öğrenmenin hangi yollarla gerçekleştiğini göstermiştir (Tablo 2 ve 3). Ana temalar eğitimin gerçekleşme aşamalarını göstermiş, en çok yinelenenden en az yinelenene doğru farkındalık (37), öğrenme (29), değişim (21), gelişim (7) ve

tümünü etkileyen motivasyon (5) temaları olmuştur. Ana temalar filmlerin katkısını 'öğrenme modeli' içinde ifade etmeyi olası kılmaktadır (Diyagram 1). Bu anlamda filmler kurama bilişsel, klinik uygulamaya ise bilişsel ve duyuşsal düzeyde katkı sağlamıştır. Bilişsel öğrenme anlama, eleştirel düşünme, dikkat artışı, algılama ve kavramları öğrenmeyi; duyuşsal öğrenme empati, ilgi artışı, damgalamada azalma, duyarlılık, farkındalık, motivasyon ve inanç değişimini içermektedir. Ayrıca öğrencilerde davranışsal anlamda da öğrenme gerçekleşerek değişim ve gelişimle sonuçlanmıştır.

Eğitimde amaç, kuşkusuz değişim ve gelişimdir. Öğrenciler filmlerle farkına vararak, hissederek ve düşünerek öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğrenmede ilk aşama 'farkındalık' olarak belirlenmiştir. Filmler eleştirel düşünmeye sevk ederek öğrencilerin bakış açıları, tutum ve davranışlardaki farklılıkları görmelerini sağlamıştır. Farkındalığın 'eleştirel düşünme' yoluyla gerçekleştiği düşünülmektedir. Çünkü öğrencilerin bir kısmı eleştirel düşünme yoluyla bireysel ve profesyonel alanlarda sorgulama yapmıştır. Araştırmada hem 'farkındalık', hem de 'gelişim' ana temaları kapsamında yer alan eleştirel düşünme, öğrenmenin en üst düzeye çıktığını gösteren,¹⁷ metakognitif bir beceri olarak değerlendirilmektedir.¹⁸ Film izlemenin eleştirel düşünmeyi sağlayarak profesyonel yaşama yönelik çıkarım yapmayı sağladığı bildirilmiştir.¹⁹ Dolayısıyla filmle eğitim psikiyatri hemşireliği eğitiminde farkına varma ve metakognitif beceri öğretmede önerilebilir.

Öğrenme, bireylerin var olan durumu ve gereksinimleri fark etmesiyle başlamaktadır. Öğrenciler filmlerin bilgileri neredeyse 'belleğe kazıyarak' kalıcı bir öğrenme sağladığını belirtmişlerdir. Film izleme kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır.²⁰⁻²² Öğrenciler kalıcı öğrenme derken, çağrışım ve anımsamadan söz etmektedirler. Etkili öğrenmenin araştırma belleği (düşünme), duyuşsal bellek (hissetme) ve uzun süreli bellek (sınırsız bilgi deposu) olmak üzere üç tür bellek ile ilişkili olduğu düşünüldüğünde, filmlerin düşünme ve hissetme ile ilgili bellek türünü olumlu etkilemiş olabileceği ve böylece bilişsel ve duyuşsal öğrenmeyi sağladığı, ancak uzun süreli belleğe etkisinin ileri çalışmalarla değerlendirilerek belirlenebileceği söylenebilir.

Araştırmada filmlerin bilişsel ve duyuşsal öğrenmeyi sağlaması filmlerin çoklu duyuya hitap etmesi ile ilişkilendirilebilir. Çünkü filmler görme, duyma, hareket ve dokunma gibi çok çeşitli duyuları harekete geçirmekte, bilgiyi birden çok

biçimde sunmakta, beyindeki görsel ve işitsel alanların etkilenmesiyle bilgi ve imgeler birleşmektedir.^{7,23} Bu görsel etki, imgelerin oluşması, dikkat ve belleğin uyarılması, öğrenme anksiyetesinin azalması, öğrenme motivasyonunun artması ve düşüncelerin uyarılmasına yol açmaktadır. İşitsel yolla etkide ise, konuşma, müzik ve ses efektleri ile bilgi ve yaşantılar izleyiciye aktarılmaktadır.^{7,24} Mayer'in²⁵ Türetimci Çoklu Ortam Öğrenme Kuramında belirttiği gibi, hem sözlü, hem de işitsel kodlama kanallarına hitap eden öğrenme ortamlarında daha kalıcı öğrenme sağlanmaktadır. Kuramda, öğrenmede bilgi işlerken işitsel/sözel ve görsel/resimsel olmak üzere iki kanalın kullanıldığı belirtilmiştir. Bu açıdan bakıldığında film izleme bilgi işleme için gerekli iki kanala da sahiptir. Beyin tabanlı öğrenme modeline göre ise, bilgi-nin birey tarafından alınmasında görüntü, ses ve hareket/dokunma olmak üzere üç temel unsur bulunmakta ve duygular öğrenmenin en önemli aracı olarak görülmektedir.²⁶ Filmle eğitim bu üç unsurun hepsine hitap etmektedir. Filmler duyuşsal katılım sağlaması, beyinin iki hemisferini de çalıştırması, eşlik eden müzik yoluyla duyguları aktararak öğrenilenin daha fazla belleğe yerleşmesini sağladığı gibi, kalıcı, doğrudan ve hızlı öğrenmeyi de sağlamaktadır.^{7,24}

Araştırmada davranışsal boyutta da öğrenme olduğu, sonrasında değişim ve gelişimin gerçekleştiği belirlenmiştir. Öğrenciler görselliğin ve filmde görmenin yaşamış gibi etki yarattığını, uygulamada görmekten daha etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bu kapsamda film izlemenin farklı öğrenme biçimlerine hitap ettiği söylenebilir. Bireye en uygun öğrenme biçiminin belirlenmeye çalışıldığı Kolb'ün²⁷ öğrenme kuramında, yansıtıcı gözlem (izleyerek), somut yaşantı (hissederek), soyut kavramsallaştırma (düşünerek) ve aktif yaşantı (yaparak) olmak üzere dört öğrenme biçimi vardır. Filmle eğitim, öğrenme biçimlerinin üçüne doğrudan hitap etmekte, yaparak öğrenenler için de kolaylaştırıcı işlev görmektedir. Çünkü filmde görme, kendini o karakterin yerine koyma ve sanki yaşamış gibi hissetme nedeniyle 'yapma' kolaylaşmaktadır. Film izlerken öğrenci sınıf ortamından çıkarak ekrandaki dünya ve olaylar içine girmekte ve filmdeki kişilerle özdeşim kurarak adeta yaşamış gibi deneyim kazanmaktadır.²⁸ Öğrencinin film karakterinin rolünü alması, öğrendiklerini davranışa dönüştürmeyi, dolayısıyla değişimi kolaylaştırmaktadır. 'Görmek inanmaktır'⁹ önermesinden yola çıkıldığında, filmler psikiyatri hemşireliği konularını görselleştirerek gerçekliğe dönüştürmekte, inanılır duruma getirmektedir. Filmler

öğrenilenleri somutlaştırmakta, pekiştirmekte²² ve soyut bilgilerin canlandırılmasını sağlamaktadır.²⁹ Bu bağlamda soyut boyutu yoğun olan psikiyatri hemşireliğinde, davranışsal boyutta öğretimde filmlerin etkili olabileceği söylenebilir.

Filmle eğitim, öğrenme motivasyonunu sağlayan bir konu olarak belirlenmiştir. Motivasyon bilişsel, duyuşsal ve davranışsal düzeyde tüm öğrenmeler için önemlidir. Yeni nesil öğrencilerin görsel medyaya olan yoğun ilgileri,³⁰ filmle eğitimin öğrencilerin özgür ve etkin katılımını ve kendini ifade etmeyi sağlaması, ilginç gelmesi, tartışmayı özendirilmesi,^{7,10} eğlenceli olması⁴ ve zengin bir öğrenme fırsatı sunması^{3,6} bu motivasyonu sağlamış olabilir. Ayrıca, filmlerin güvenli bir ortamda öğrenme olanağı sağladığı, etik veya yasal sınırlılıklardan etkilenmeden eğitim alma olanağı sunduğu, bu nedenle öğrenme anksiyetesini azalttığı, ortak bir anlayış oluşturduğu, hasta ve çevresini ve yaşam sürecini bütünlük içinde görme olanağı sağladığı, uygulamada karşılaşılmayan olguları görme olanağı sunduğu, öğrencinin kendini ifade etmesini ve kuramsal dersleri öğrenmeyi kolaylaştırdığı şeklindeki öğrenci anlatımları da doğrudan moti-

vasyon temasıyla ilişkilendirilebilir. Bu anlamda filmlerin eğitimi cazip hale getirdiği söylenebilir.

Sonuç olarak bu araştırma, psikiyatri hemşireliği eğitiminde film kullanımının kuramsal ve uygulamaya bilişsel, duyuşsal, davranışsal düzeyde katkı sağladığı belirlenmiştir. Bu bağlamda araştırma sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler getirilebilir:

- Kalıcı öğrenmenin belirlenebilmesi için filmlerin uzun dönemdeki etkileri izlenebilir.
- Psikiyatri hemşireliği eğitiminde filmlerden etkili biçimde yararlanmak için akademisyenlere ve öğrencilere medya okuryazarlığı konusunda eğitim verilebilir.
- Psikiyatri hemşireliği eğitiminde kullanılabilecek eğitici filmler konusunda bir arşiv oluşturularak akademisyen ve öğrencilerin yararlanması sağlanabilir.
- Psikiyatri hemşireliği eğitiminde film kullanımının bilgi, beceri ve değer kazanımına uzun dönemli etkisine yönelik araştırmalar planlanabilir.
- Psikiyatri hemşireliği eğitiminde filmlerden yararlanma konusunda bu alanda çalışan akademisyenlerin görüşleri araştırılabilir.

Yazarların katkıları: A.G.Y.A.: Çalışmadaki girişimin yürütülmesi (filmlerin öğrencilere gösterilmesi ve tartışma oturumu), veri toplama, içerik analizi, literatür tarama, makalenin yayına hazırlanması; Y.Ç.: Girişimin yürütülmesine yardım, veri toplama, içerik analizi, istatistik analiz, literatür taraması, makalenin yayına hazırlanması; G.A.: Çalışmanın planlanması, yürütülmesi, makalenin yayına hazırlanması.

KAYNAKLAR

1. Wegner H. Teaching with film. Indiana: the Phi Delta Kappa Educational Foundation Bloomington, 1977.
2. Fritz GK, Poe RO. The role of a cinema seminar in psychiatric education. Am J Psychiatry 1979; 136(2):207-210.
3. Kuhnigk O, Schreiner J, Reimer J, Emami R, Naber D, Harendza S. Cinemeducation in psychiatry: A seminar in undergraduate medical education combining a movie, lecture, and patient interview. Acad Psychiatry 2012; 36:205-210.
4. Darbyshire D, Baker PA. Systematic review and thematic analysis of cinema in medical education. Med Humanit 2012; 38:28-33.
5. Bhugra D. Teaching psychiatry through cinema. Psychiatric Bulletin 2003; 27:429-430.
6. Akram A, O'brien A, O'Neill A, Latham R. Crossing the line learning psychiatry at the movies. Int Rev Psychiatry 2009; 21(3):267-268.
7. Dave S, Tandon K. Cinemeducation in psychiatry. Advances in Psychiatric Treatment 2011; 17:301-308.
8. Gramaglia C, Jona A, Imperatori F, Torre E, Zeppegno P. Cinema in the training of psychiatry residents: Focus on helping relationships. BMC Med Educ 2013; 13:90.
9. Kerber CS, Clemens D, Medina W. Seeing is believing: Learning about mental illness as portrayed in movie clips. J Nurs Educ 2004; 43(10):479.
10. Sharma N, Sharma S, Ghai S. Psychiatry movie club: An innovative way to teach psychiatry. Delhi Psychiatry Journal 2013; 16(2):335-342.
11. McCann E, Huntley Moore S. Madness in the movies: An evaluation of the use of cinema to explore mental health issues in nurse education. Nurse Educ Pract 2016; 1(21):37-43.
12. Strauss A, Corbin J. Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory. London: Sage, 1998.
13. Yıldırım A, Şimşek H. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.

14. Kızıltepe Z. İçerik analizi. FN Seggie, Y Bayburt (Eds.), Nitel Araştırma: Yöntem Teknik Analiz Yaklaşım, Ankara: Anı Yayıncılık, 2015, s.253-263.
15. Hyde N, Fife E. Innovative instructional strategy using cinema films in an undergraduate nursing course. *Journal of the Association of Black Nursing Faculty* 2005; 16(5):95-97.
16. Carpenter J, Stevenson B, Carson E. Creating a shared experience using movies in nursing education. *Nurse Educ* 2008; 33(3):103-104.
17. Wilson AH, Blake BJ, Taylor GA, Hannings G. Cinemeducation: Teaching family assessment skills using full-length movies. *Public Health Nurs* 2013; 30(3):239-45.
18. Zoller U. Teaching, learning, evaluation and self-evaluation of HOCS in the process of learning chemistry. RM Janiuk (Ed.), *Proceedings of the 3rd European Conference on Research in Chemical Education (3ECRICE) (September 1995, Lublin-Kazimierz)*, 1995, p.60-67, Poland.
19. Blasco PG, Moreto G, Blasco MG, Levites MR, Janaudis MA. Education through movies: Improving teaching skills and fostering reflection among students and teachers. *Journal for Learning through the Arts* 2015; 11(1):1-16.
20. Walker TR. Historical literacy: Reading history through film. *The Social Studies* 2006; 97(1):30-34.
21. Watts R. Harnessing the power of film in the primary classroom. *Literacy* 2007; 41(2):102-109.
22. Woelders A. It makes you think more when you watch things: Scaffolding for historical inquiry using film in the middle school classroom. *The Social Studies* 2007; 98(4):145-152.
23. Bailey D, Ledford B. The feature film as an instructional medium. *International Journal of Instructional Media* 1994; 21:147-154.
24. Berk RA. Multimedia teaching with video clips: Tv, movies, youtube, and mtvU in the college classroom. *International Journal of Technology in Teaching and Learning* 2009; 5(1):1-21.
25. Mayer RE. *Multimedia Learning*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
26. Licari TA. Brain imaging studies can help educators. *Radiol Technol* 2015; 86(5):565-569.
27. Kolb DA. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs NJ: Prentice Hall, 1984.
28. Akın BA, Yakıncı CM. Hastalık konulu anlatı filmleriyle tıp eğitimi. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 2013; 56:208-217.
29. Birkök MC. Bir toplumsallaştırma aracı olarak eğitimde alternatif medya kullanımı: Sinema filmleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 2008; 5(2):1-12.
30. Alvarez JL, Miller P, Levy J, Svejenova S. Journeys to the self: Using movie directors in the classroom. *Journal of Management Education* 2004; 28(3):335.